

کار تخصصی از انجام کار درست

اشاره:

اولین نشست تخصصی مدیریت و بهره‌وری توسط انجمن بهره‌وری ایران با موضوع رویکرد نهادی به مسأله بهره‌وری و بررسی فرصت‌ها، تهدیدات و موانع بهره‌وری با رویکرد نهادگرا با حضور جمعی از مدیران و دانشجویان در ساختمان مرکزی دانشکده فنی دانشگاه تهران برگزار شد. در این نشست تخصصی دکتر فرشاد مومنی - اقتصاد دان و عضو هیأت علمی دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی - ضمن سخنرانی در مورد مقوله بهره‌وری به تحلیلی از مسائل اقتصادی کشور نیز پرداخت.

در ابتدای این نشست تخصصی، مهندس حاجیان - رییس انجمن بهره‌وری ایران - ضمن خوشامدگویی به میهمانان، عنوان داشت: هدف اصلی برگزاری نشست تخصصی مدیریت و بهره‌وری این است که بتواند بهره‌وری را به عنوان فرهنگ در سطح کشور نهادینه کند. وی ادامه داد: بخش قابل ملاحظه‌ای از توسعه اقتصادی کشور بر پایه توسعه بهره‌وری مشاهده شده اما متأسفانه هنوز نتوانسته‌ایم به سطح قابل قبولی در این زمینه دست یابیم. مهندس حاجیان با بیان این مطلب که به دنبال «انجام درست یک کار درست» هستیم؛ تصریح کرد: در این راه نیازمند بازتعریفی از «کار درست» هستیم. رییس انجمن بهره‌وری ایران سپس تریبون را به دکتر مومنی سپرد تا سخنرانی خود را در زمینه بهره‌وری آغاز نماید. دکتر مومنی ابراز داشت: کارشناسان بزرگ توسعه با مطالعه تاریخ ده هزار ساله بشر به ما هشدار می‌دهند که مسأله توسعه به غایت پیچیده و در عین حال یک امر استثنایی است یعنی در هر دوره‌ای از تاریخ، جوامعی که می‌توانند خود را از دور باطل توسعه نیافتگی خارج نمایند؛ انگشت‌شمار

هستند وی افزود: یکی از مهم‌ترین وجوه پیدگی مسأله توسعه این است که در کلی‌ترین تعریف از آن، گفته می‌شود که توسعه یک ارتقای سطح در کل نظام حیات جمعی انسان‌هاست لذا تحت تأثیر تغییرات ذره ذره در قابلیت‌ها، توانایی‌ها و دانایی‌های انسان‌ها قرار دارد. این اقتصاد دان تصریح کرد: کارشناسان برای بیان پیچیدگی‌های این مسأله، موضوع توسعه با بهره‌وری گره می‌زنند و به کار کردهای بهره‌وری استناد می‌کنند. به گفته عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبایی، بهره‌وری دارای ۳ کارکرد عمده شامل «ارتقای توان رقابت اقتصاد ملی»، «افزایش رفاه در سطح ملی» و «تضمین پایداری نظام ملی» می‌باشد؛ در صورت توجه به این کارکردها، گویا در مورد توسعه صحبت می‌کنیم و از آن‌جا که بهره‌وری معادل توسعه در نظر گرفته می‌شود، طبعاً تمام پیچیدگی‌های مسأله توسعه به آن منتقل خواهد شد لذا از مسأله بهره‌وری به عنوان موضوعی بسیار پیچیده یاد می‌شود. وی به تجربه شخصی خود در مورد انجام یک پژوهش اشاره کرد و گفت: برای

طبق گزارش مرکز

پژوهش‌های مجلس، در دوره مسئولیت آقای احمدی‌نژاد برای دستیابی به هر یک واحد رشد اقتصادی، ایران ۵۰۰ درصد دلارنفتی بیشتر از ۸ سال مسئولیت آقای خاتمی، خرج کرده است و دلیل این تفاوت فاحش را باید در تفاوت‌های ساختار نهادی این دو دولت جست‌وجو کرد.

عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبایی، این گونه توضیح داد که اگر ساختار نهادی به فعالیت‌های توزیع مجدد، رانت، ربا و... بیشتر پاداش دهد انگیزه برای سرمایه‌گذاری تولیدی کاهش می‌یابد و در صورتی که سوداگری بیش از تولید، گرامی داشته شود، امکان برون‌رفت از دور باطل رکود تورمی وجود نخواهد داشت. این استاد دانشگاه اذعان داشت: تولیدکنندگان و عامه مردم در نظام توزیع رانت قدرت چانه‌زنی قابل توجهی ندارند لذا ساختار نهادی، اهتمام خود را بر غیرمولدها و منافع آنها متمرکز می‌کند.

وی به انجام یک پژوهش در زمینه دارو اشاره کرد و گفت: سوال این بود که هلدینگ‌های دارویی کشور منابع خود را در چه زمینه‌ای معطوف نمایند تا حداکثر سود حاصل شود؟ در این پژوهش سه سناریو مورد بررسی قرار گرفت؛ نخست این که منابع صرف تولید مواد اولیه دارویی شود. مطالعات نشان داد که سقف چشم‌انداز سود در این بخش حدود ۴ درصد است. گزینه دوم، بیانگر اختصاص منابع به تولید دارویی نهایی بود که سود این بخش به ۲۰ درصد می‌رسد. در گزینه سوم، صرف منابع به واردات دارو اختصاص داشت که کف سود این بخش ۴۰۰ درصد بود. پس زمانی که ساختار نهادی به این شیوه آرایش یابد، نمی‌توان انتظار داشته باشیم به صورت نظام‌یافته، تولید به غیرتولید ترجیح داده شود.

دقت و وسواس بیشتری از نهادهای تولید استفاده کنند اما در واقع به طرز غیرمتعارفی مسرفانه این کار را انجام می‌دهند! در این کشورها (که عموماً بسیار فقیر هستند)، نظام پاداش‌دهی اقتصادی و اجتماعی به دانایی، کارایی و بهره‌وری پاداش چندانی نمی‌دهد. این اقتصاد دان ادامه داد: الگوی تبیینی سوم، به نام «مشاهدات تجربی» شناخته می‌شوند. محققان بزرگی از این زاویه، تولید سرانه و حرکت بهره‌وری را در کشورهای مختلف مورد بررسی قرار داده‌اند و نتیجه این است که در کشورهای باکیفیت بهره‌وری بهتر در مقایسه با بدترین وضعیت بهره‌وری بازدهی بین ۲۵ تا ۳۸ برابر بیشتر است. بنابراین نهادهای یک متغیر ابر تعیین‌کننده هستند. وی در ادامه به تحلیل اقتصاد ایران و بهره‌وری آن پرداخت و گفت: طبق گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس، در دوره مسئولیت آقای احمدی‌نژاد برای دستیابی به هر یک واحد رشد اقتصادی، ایران ۵۰۰ درصد دلارنفتی بیشتر از ۸ سال مسئولیت آقای خاتمی، خرج کرده است و دلیل این تفاوت فاحش را باید در تفاوت‌های ساختار نهادی این دو دولت جست‌وجو کرد. این اقتصاد دان افزود: بهره‌وری در جامعه‌ای موضوعیت پیدا می‌کند که «تولیدمحوری» مولفه اصلی ساختار نهادی آن باشد؛ در حالی که ۸ سال است گرفتار پدیده «دور باطل رکود تورمی» هستیم اما برای برون‌رفت از این وضعیت چه باید کرد؟ ساده‌ترین و کلی‌ترین پاسخ این است: «زیر ذرهبین بردن ساختار نهادی از منظر تولیدمحوری»

نهادی است که می‌توان توضیح داد چرا واحدهای ناکارآمد باقی می‌مانند. عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبایی در ادامه گفت: طبق پارادوکس لوکاس، منطق بخردانه باید جریان سرمایه از مناطق با بازدهی اندک به سمت مناطق با بازدهی بیشتر حرکت کند اما زمانی که این انتظار تئوریک در معرض آزمون تجربی قرار می‌گیرد؛ مشاهدات عموماً خلاف آن را ثابت کرد! دکتر مومنی افزود: طبق مطالعه انجام شده در دو کشور هند و آمریکا، بازدهی سرمایه به‌طور متوسط در هند ۳۸ برابر آمریکاست اما جریان سرمایه از سمت هند به آمریکا می‌باشد. دلیل این امر را باید در کیفیت نهادی متفاوت این دو جامعه جست‌وجو کرد. فلسفه وجودی نهادهای به حداقل رساندن عدم اطمینان‌های موجود در جامعه است؛ از این رو ساختار نهادی آمریکا در این زمینه قابلیت بیشتری دارد پس جریان سرمایه عمدتاً از هند به سمت آمریکا حرکت می‌کند. تصور کنید اگر لوکاس این رابطه را میان ایران و هند مورد بررسی قرار می‌داد؛ اوضاع از چه قرار می‌شد؟! وی تصریح کرد: یکی دیگر از پارادوکس‌های موجود، پارادوکس لاین‌اشتاین است. وی ۸۰ کشور را مورد بررسی قرار داد و اعتقاد دارد؛ آن چه به‌عنوان عقلانیت در مقیاس بنگاه مدنظر قرار می‌گیرد این است که هر گاه کمپایی درباره هر نهادهای بیشتر باشد حساسیت‌ها در مورد نحوه به‌کار بستن منابع بیشتر است. اما واقعیت این است که کشورهایی که کیفیت نهادی پایین‌تری دارند باید

موضوعیت یافتن مسأله بهره‌وری در مقیاس ملی، حداقل باید ۳۳ پیش شرط مدنظر قرار گیرد. به‌گفته این اقتصاد دان، اگر در جامعه‌ای اعلام شد که بهره‌وری دارای رشد چشمگیری است اما توان رقابت اقتصاد ملی یا رفاه عمومی کاهش یافته به این معناست که تصور و درک از مفهوم بهره‌وری، دقیق و صحیح نیست. دکتر مومنی از «نهادهای»، «فناوری» و «سیاست‌های دولت» تحت‌عنوان ۳ متغیر ابر تعیین‌کننده برای بهره‌وری یاد کرد و افزود: برای برجسته‌کردن اهمیت نهادهای ۳ الگوی تبیینی وجود دارد که از طریق آنها می‌توان به دلیل سرنوشت‌ساز بودن نهادهای پی برد. وی گفت: الگوی تبیینی اول با عنوان نیاز به تبیین بقای واحدهای ناکارآمد مربوط می‌شود اما در پاسخ به این سوال که چرا امر مذکور نیازمند یک تبیین روشن‌مند علمی است؛ باید گفت در چارچوب آموزه بازار فرض بر این است که تمام واحدها (چه در مقیاس بنگاه و چه در مقیاس کشور) از گردونه رقابت عبور می‌کنند و در اثر این عبور، کارآمدها باقی می‌مانند و ناکارآمدها حذف می‌شوند. به‌گفته این اقتصاد دان، مشاهدات تاریخ نشان‌دهنده این است که همیشه در مقیاس بنگاه‌ها و کشورهای، اکثر واحدهای باقیمانده ناکارآمدها هستند و این بقای واحدهای ناکارآمد توسط آموزه بازار قابل توضیح نیست و فقط از طریق مفاهیمی مانند قفل‌شدگی به تاریخ، وابستگی به مسیر طی شده و... و در کادر نگرش

سازمان‌هایی که هدف را بر توزیع مجدد گذاشته‌اند روی رانت، ربا و فساد متمرکز هستند و دلیل استفاده از واژه «توزیع مجدد» این است که چنین سازمان‌هایی چیزی به موجودی جهان، «افزافه» نمی‌کنند بلکه موجودی جهان را «جایجا» می‌کنند.

وی تصریح کرد: در یک تحقیق دیگر، کشورهای OECD و کشورهای نوظهور (در یک مقطع ده ساله) مورد مطالعه قرار گرفتند و مشخص شد که سود خالص بخش حقیقی (تولید صنعتی، کشاورزی و ...) بین ۳/۴ تا ۹/۴ درصد در نوسان است. در حالی که طبق آخرین گزارش وزارت امور اقتصادی و دارایی در مورد صد شرکت برتر دولتی، دامنه سود این شرکت‌ها بین ۰/۶ تا ۳ درصد است.

دکتر مومنی گفت: اغلب مطالعات انجام شده در کشور نشان‌دهنده، کارایی شرکت‌های دولتی به‌طور نسبی بیشتر از واحدهای بخش خصوصی است، زیرا شرکت‌های دولتی در ایران عموماً بزرگ مقیاس هستند در حالی که از کل بنگاه‌های اقتصادی کشور حدود ۵۷/۳ درصد یک‌نفره و حدود ۸۰ درصد دو نفره و کمتر هستند و بالغ بر ۹۰ درصد بنگاه‌ها، کمتر از ۵ نفر نیروی انسانی در اختیار دارند بنابراین تقسیم کار عقلایی و تخصصی شدن امور موضوعیت پیدا نمی‌کنند!

وی با بیان این مطلب که در ایران «ضرورت بازآرایی کل ساختار نهادی به سمت تولیدمحوری» عنوان می‌شود اما عکس آن جریان دارد؛ به موضوع فناوری پرداخت و گفت: یکی از غم‌انگیزترین مسائل در نظام آموزشی و پژوهشی کشور این است که تعداد مطالعات ژرف‌اندیش در مورد مفهوم فناوری بسیار ناچیز است

و هنوز در اغلب مطالعات پیمایشی موجود، تصور اکثر ایرانیان از فناوری، وجه فیزیکی و سخت‌افزاری است!

به‌گفته عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبایی، برحسب چگونگی شکل‌گیری ساختار نهادی سازمان‌های سیاسی و اقتصادی هم خود را با آن ساختار تنظیم می‌کنند. یعنی اگر ۹۰ درصد بنگاه‌های ایران کمتر از ۵ نفر نیروی انسانی دارند طبق تئوری مشخص می‌شود که حقوق مالکیت ناکارآمد است یا هزینه مبادله در این اقتصاد بسیار بالاست. از سوی دیگر بیش از ۹۰ درصد بنگاه‌ها یک نفره هستند و این تصور در فرهنگ جامعه ریشه دوانده که زیرا اگر شریک خوب بود خداوند هم برای خود شریک انتخاب می‌کرد!!!

در حالی که آدام اسمیت (بنیانگذار علم اقتصاد) نقش تکنولوژی را در تحلیل‌های خود نادیده می‌گیرد و «معجزه تقسیم کار» را مدنظر قرار می‌دهد. وی در کتاب خود می‌نویسد اگر در یک کارخانه سنجاق‌سازی، از ابتدا تا انتهای فرایند تولید را افراد به صورت منفرد انجام دهند؛ تولید سرانه روزانه ۲۰ سنجاق خواهد بود اما در صورت تقسیم کار و سپردن هر بخش به یک کارگر میزان تولید سرانه به ۴۸۰۰ سنجاق خواهد رسید.

وی گفت: طبعاً در جامعه‌ای که خود را با خداوند مورد مقایسه قرار می‌دهد! معجزه تقسیم کار هم اتفاق نخواهد افتاد و صرفه‌های ناشی از مقیاس در مرتبه‌های عالی پدیدار نمی‌شود.

دکتر مومنی ضمن اشاره به آخرین سرشماری کارگاه‌های کشور، بیان داشت: بیش از ۵۳ درصد بنگاه‌های ایران در حوزه عمده فروشی و خرده‌فروشی به فعالیت می‌پردازند یعنی ترجیح می‌دهند به سمت واسطه‌گری حرکت کنند تا تولید! البته این موضوع در ایران ریشه عمیقی دارد و تا زمانی که حقوق مالکیت را مورد حل و فصل قرار ندهیم، اوضاع بر همین منوال خواهد بود.

مقایسه میان تجربه شوک اول نفتی با

تجربه آخرین شوک نفتی بخش دیگر سخنرانی دکتر مومنی بود. وی در این زمینه گفت: بالغ بر ۸۵ درصد اشتباهات سیاستی که در شوک اول نفتی اتفاق افتاد در آخرین شوک نفتی هم رخ داده است. آنهایی که اولین بار این اشتباه را مرتکب شدند، توجیه داشتند که قبلاً چنین پدیده‌ای مشاهده نشده بود! در آن زمان کمتر از ۲۰ دانشکده اقتصاد در سراسر کشور وجود داشت، در حالی که امروز این تعداد به ۲۵۰ دانشکده اقتصاد رسیده است. هم‌چنین در دوره ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۶ درصد شاغلین دارای تحصیلات عالی در ساختار اشتغال ایران ۵۰۰ درصد رشد داشته با توجه به چنین آمار و ارقامی دیگر چه توجیهی برای تکرار اشتباهات ۴۰ سال قبل وجود دارد!!!

وی گفت: این اعتقاد وجود دارد که در ساختارهای نهادی متفاوت، بنگاه‌ها یا به سمت نمونه‌هایی مانند جنرال موتورز پیش می‌روند یا در مقابل آن مافیای فعالیت‌های توزیع مجدد) و در این میان، ساختار نهادی مشخص می‌کند که گرایش غالب سازمان‌ها به سمت مافیاست یا جنرال موتورز...

به گفته وی، سازمان‌هایی که هدف را بر توزیع مجدد گذاشته‌اند روی رانت، ربا و فساد متمرکز هستند و دلیل استفاده از واژه «توزیع مجدد» این است که چنین سازمان‌هایی چیزی به موجودی جهان، «افزافه» نمی‌کنند بلکه موجودی جهان را «جایجا» می‌کنند. هم‌چنین تمایل حرکت بنگاه‌ها در یک کشور، تأثیر ساختار نهادی است و براساس آن نوع فناوری‌های مورد استفاده هم متفاوت است ضمن این‌که فناوری‌های جدید به اعتبار پیامدهای هر فناوری، درهم‌تنیدگی تمام عیار بیشتری با ساختار نهادی دارند و نابرابری‌ها را افزایش می‌دهند.

به‌اعتقاد این استاد دانشگاه، انقلاب دانایی به اعتبار خلق بی‌سابقه‌ترین انقلاب بهره‌وری در تاریخ بشر، نیروی محرکه بی‌سابقه‌ترین سطوح نابرابری‌ها هم شده است. به همین دلیل اگر مناسبات جامعه

عادلانه نباشد و سهم عوامل به شکل عادلانه توزیع نشود، سیستم دچار ناپایداری و سپس ناکارآمدی خواهد شد.

وی گفت: در حال حاضر بررسی‌های موجود نشان می‌دهد که مجموع دارایی حدود هزار شخص حقیقی دو برابر دارایی‌های دو نیم میلیارد نفر از جمعیت فقرای کره زمین است که این ابعاد از نابرابری در تاریخ بشر بی‌سابقه می‌باشد. دکتر مومنی با بیان این مطلب که مهم‌ترین چالش پس از ایجاد هریک از امواج سه‌گانه انقلاب صنعتی، چالش‌های توزیع بوده، اذعان داشت: در مقیاس کشوری برحسب برخی از برآوردها تا سال ۱۷۵۰، شکاف بنیه تولیدی میان پیشرفته‌ترین کشور با عقب‌مانده‌ترین کشور حداکثر ۱ به ۳ بود که این نسبت در سال ۱۹۰۰، ۹ به ۱ و در سال ۲۰۰۰ یک به صد رسید.

به گفته عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبایی، یکی از پیامدهای فناوری‌های جدید، افزایش عدم تقارن‌های اطلاعاتی است که در این صورت، میدان برای فرصت‌طلبی گسترش می‌یابد و اگر کشوری که به دنبال توسعه تکنولوژی است، ترتیبات نهادی مورد نیاز برای پیامدهای فناوری را فراهم نکرده باشد، شاهد ایجاد مقاومت‌های اجتماعی وسیع بر علیه نوآوری‌های فناورانه خواهد بود.

وی یادآور شد: به‌اعتقاد برخی، فناوری‌های جدید موج تازه‌ای از عدم اطمینان‌ها را خلق می‌کند زیرا فناوری‌های جدید، مناسبات اقتصادی و غیراقتصادی پیشین را برهم می‌زنند. در مجموع باید گفت که نهادها تعیین‌کننده سمت و سوی فناوری‌های جدید هستند.

مولفه سوم بهره‌وری که به گفته دکتر مومنی، نقش ابرتعیین‌کننده دارد، «سیاست‌های دولت» است. وی اظهار داشت: بارها شنیده‌ایم که ثبات در فضای کلان اقتصادی جزو بنیادی‌ترین پیش‌فرض‌های ایجاد بهره‌وری است. این اقتصاد دان اضافه کرد: آدام اسمیت در کتاب خود (که نگارش آن به ۱۷۷۶

فشار تورم کاهش خواهد یافت!

دکتر مومنی یادآور شد: در این ۸ سال، ناله‌های تولیدکنندگان هرگز شنیده نشد اما وقتی ماجرای مالیات بر ارزش افزوده پیش آمد، صورت ظاهر مالیات بر ارزش افزوده این بود که نرخ مالیات را برای مودیان ۸۰ درصد کاهش داد؛ برخی از اصناف با معاذیر موجه و غیرموجه شدیداً به مخالفت با این مسأله پرداختند. از جمله این اصناف، طلافروشان بودند که گلایه خود را به صورت بسیار نرم و لطیف با دولت در میان گذاشتند! روز اول کرکره مغازه‌های خود را بالا کشیدند و مانند هر روز مغازه را باز کردند اما به مراجعان عنوان کردند که امروز خرید و فروشی انجام نمی‌دهیم. فردای آن روز تصمیم گرفتند اصلاً به مغازه نیایند. صبح روز دوم، رئیس وقت دولت، فرمان توقف قانون را صادر کرد. در حالی که ۸ سال گریه و ناله تولیدکنندگان مهاری روی

آزادسازی واردات نداشت اما اعتراض به این لطافت! بسیار سریع شنیده شد. برای خروج از دور باطل رکود تورمی و امکان‌پذیر کردن بهره‌وری در کشور باید بازاریابی تمام عیار در ساختار نهادی به نفع مولدها صورت گیرد که این امر به یک نیروی اجتماعی جدی نیاز دارد اما برداشت موجود بیانگر ناکافی بودن نیروی محرکه شکل‌گیری این امر است. اگرچه رویارویی با غیرمولدها در یک اقتصاد رانتی به یک اراده همگانی و نگاه عالمانه در فرایندهای تصمیم‌گیری و تخصیص منابع نیاز دارد.

وی در پایان به جمله‌ای از پیتر دراگر - از مطرح‌ترین نظریه‌پردازان قرن بیستم - استناد کرد و گفت: حرکت بهره‌وری در آخرین تحلیل ناظر بر یک دگرگونی بنیادی نهادی است که در آن اقتدارهای مبتنی بر زور و پول جای خود را به اقتدارهای مبتنی بر علم دهد.

سال پیش بازمی‌گردد)، معتقد است باید میان «ثبات» و «ایستایی» تفکیک قائل شد، یعنی زمانی که گفته می‌شود نیازمند ثبات هستیم منظور پیش‌بینی‌پذیری است نه ایستایی. به اعتقاد اسمیت، بی‌ثباتی در فضای کلان اقتصاد، نیروی محرکه خلق رانت است و هر چه این بی‌ثباتی بیشتر باشد، مفت‌خوارگی جایگزین تولید می‌شود. به گفته دکتر مومنی، در ادبیات جدید اقتصاد رانتی، وقتی فضای رانتی چندین بار به بازتولید خود می‌پردازد رانتی بودن دولت به رانتی شدن ملت منجر می‌شود که در این صورت تمایل برای کار و تلاش در جامعه به حداقل می‌رسد ضمناً بی‌ثباتی، پیش‌بینی‌پذیری امور را دچار اختلال و فضای رانتی را تشدید می‌کند.

عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبایی در بخش دیگر سخنرانی خود با اعلام این مطلب که ایرانی‌ها به‌طور متوسط به ازای هر یک روز کاری بیش از یک روز کار نمی‌کنند! گفت: برای این که بیشتر متوجه مطلوبیت تعطیلی در ایران شوید؛ مشاهده کنید افراد با چه اشتیاقی به پیشواز تعطیلات می‌روند و پس از اتمام تعطیلات، مطلوبیت آن هم چنان ادامه دارد!

دکتر مومنی اضافه کرد: هزینه بی‌اعتنایی به بهره‌وری در امنیت ملی ظاهر می‌شود و ماجرا فقط محدود به کاهش رفاه عمومی نمی‌شود زیرا بی‌اعتنایی به بهره‌وری، کاهش رقابت‌پذیری اقتصاد و بی‌رمق شدن تولید را به همراه دارد که در این صورت حتی همسایه‌های حاشیه جنوبی خلیج فارس هم احساس می‌کنند که می‌توانند ابراز وجود نمایند!

وی با بیان این مطلب که به ژرفاندیشی در حوزه بهره‌وری نیازمندیم؛ یادآور شد: متأسفانه درک مفهوم بهره‌وری در ایران، معیوب و ناقص است و به همین دلیل در انتخاب واحدهای نمونه بهره‌وری اشتباهات فاحشی صورت می‌گیرد.

دکتر مومنی در ادامه اذعان داشت: اقتصاد ایران در دور باطل رکود تورمی گرفتار شده و خروج از این دور باطل با رفوگری قابل حل و فصل نیست بلکه نیازمند یک دگرگونی نظام‌وار است به این معنا که آرایش ساختار نهادی که در حال حاضر بر علیه مولدها و به نفع غیرمولدهاست، باید متحول شود اما متأسفانه هنوز به‌صورت نظام‌وار چنین اراده و برنامه‌ای در دولت جدید مشاهده نمی‌شود. دلیل این امر از منظر اقتصاد سیاسی کاملاً روشن است قدرت چانه‌زنی غیرمولدها بسیار بیشتر از قدرت چانه‌زنی مولدها و عامه مردم است که این امر در نوع خود یک استغناست!! زیرا طبق اقتصاد سیاسی، همیشه منافع مولدها با منافع مردم هم‌راستی دارد.

به اعتقاد وی، بی‌سابقه‌ترین رویه‌های افراطی آزادسازی واردات در دوره ۸ ساله گذشته تجربه کردیم. صورت ظاهر قضیه این بود که به دلیل ایجاد تورم‌های سنگین ناشی از استقرار سیاست‌های ثبات‌زدا، اعلام شد که از طریق واردات، بخشی از

